

A Bükki Nemzeti Park természetvédelmi kezelési terve

- tervezet -

1. Természetvédelmi célkitűzések

- 1.1. A Bükk-vidék táji és természeti értékeinek, valamint kultúrtörténeti emlékeinek megőrzése és fenntartása.
- 1.2. A Bükk-vidék változatos földtani és felszínalaktani természeti értékeinek – különös tekintettel a Központi-Bükk karsztos formakincsére –, a Központi-Bükk barlangjainak és egyéb karsztüregeinek, az azokban található képződmények és élővilág, továbbá a felszíni és felszín alatti vizek – különös tekintettel a karsztvíz kincsre – megőrzése, fenntartása, helyreállítása.
- 1.3. A Bükk-vidék élőlényközösségeinek, ökológiai rendszereinek természetes állapotban való megőrzése, biológiai sokféleségük fenntartása, javítása.
- 1.4. A védett és veszélyeztetett növény- és állatfajok (ide értve közösségi jelentőségű fajokat is) élőhelyeik állapotának javítása, állományuk megőrzése, növelése.
- 1.5. A természetes állapothoz közeli erdők, erdei életközösségek természetességi állapotának javítása, biológiai – és a fajok genetikai – sokféleségének fenntartása, az erdő által meghatározott tájképi értékek megőrzése.
- 1.6. Az idegenhonos fafajú erdőállományok területi kiterjedésének csökkentése és természetességi állapotának javítása.
- 1.7. Az idegenhonos inváziós fajok egyedszámának csökkentése, az újonnan megjelenő vagy még kis egyedszámban előforduló idegenhonos fajok megjelenésének nyomonkövetése és lehetőség szerinti kiirtása.
- 1.8. A reliktum és reliktumörző, edafikus növénytársulások biológiai sokféleségének megőrzése, fenntartása.
- 1.9. A hagyományos gazdálkodás során kialakult gyepek – különös tekintettel a bükk-fennsíki hegyi rétekre – kiterjedésének fenntartása, természetességi állapotuk, biológiai sokféleségük megőrzése és javítása.
- 1.10. A hagyományos építészetten és tájhasználaton alapuló településkép, a hagyományos gazdálkodási módok (pl. extenzív állattartás, gyepgazdálkodás, hagyományos gyümölcs- és szőlőkultúrák) eredményeként kialakult, tájképi szempontból is értékes élőhelyek – különös tekintettel a fás legelőkre és a legelőerdő-reliktumokra – valamint a hagyományos gazdálkodási módokhoz és erdőműveléshez kapcsolódó régi mesterségek megőrzése, bemutatása.
- 1.11. A Bükk-vidék gazdag kultúrtörténeti értékeinek, régészeti lelőhelyeinek, műemlékileg védett ingatlanjainak megóvása, fenntartása különös tekintettel a táji, természeti és kultúrtörténeti szempontból egyaránt értéket képviselő földvárakra.
- 1.12. Egyedülálló természeti és kultúrtörténeti értékeink, a bükkaljai kaptárkövek, valamint a „bükkaljai kőkultúra” egyéb jellegzetes helyszíneinek megóvása, környezetük természeti állapotának fenntartása, javítása, kutatásuk, bemutatásuk természeti feltételeinek biztosítása.
- 1.13. A táji és természeti értékek feltárását, megismerését, megőrzését szolgáló kutatások természeti feltételeinek biztosítása.

- 1.14. A táji és természeti értékek, a természetvédelmi kezelés és annak eredményeinek bemutatása, a természetben történő rehabilitáció, rekreáció, üdülés, gyógykezelés, turizmus, ökoturizmus természeti és tárgyi feltételeinek biztosítása.
- 1.15. A környezettudatos szemlélet, magatartás kialakítását és erősítését célzó terepi bemutatási és oktatási-nevelési tevékenység lehetőségeinek fejlesztése.
- 1.16. A csillagos égbolt láthatóságának megőrzése a csillagos égbolt park területén.

2. Természetvédelmi stratégiák

- 2.1. Az elsősorban a természeti környezet által meghatározott táj kiemelkedő tájképi, esztétikai értékeinek megőrzése érdekében a tájképre káros hatással lévő beruházások, tevékenységek korlátozása, tiltása. A létesítmények tájba illesztésére vonatkozó feltételek meghatározása az engedélyezési eljárások során. A helyreállítható tájsebek az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzésekkel összhangban történő felszámolása, rehabilitációja különös tekintettel földtani természeti értékek megőrzésére és bemutatására.
- 2.2. Természetvédelmi szempontú feltételek, korlátozások, tilalmak meghatározása és érvényesítése a vonalas létesítmények felújítására és kialakítására irányuló engedélyezési eljárásokban. A fragmentációt okozó és az idegenhonos inváziós fajok terjedését elősegítő vonalas létesítmények felülvizsgálata, használaton kívüli vonalas infrastruktúra-elemek megszüntetésével a fragmentáció csökkentése.
- 2.3. Légvezetékek földkábelrel történő kiváltása táj(kép)védelmi vagy élővilágvédelmi szempontból érzékeny területeken. Új vezetékszakaszok létesítése során légvezeték helyett földkábeles megoldás előnyben részesítése.
- 2.4. Idegenhonos inváziós növény- és állatfajok betelepülésének és terjedésének megakadályozása, állományaik visszaszorítása.
- 2.5. Őshonos vadállományon alapuló, az élőhelyek kedvező természetességi állapotát nem veszélyeztető és a nagyragadozók életfeltételeit biztosító vadgazdálkodás megvalósítása.
- 2.6. A terület halászati hasznosítású vizeitében csak őshonos halfajokon alapuló, a víztér hidrológiai-ökológiai besorolásának megfelelő halgazdálkodás megvalósítása.
- 2.7. A földtani és felszínalaktani természeti értékek és a barlangok állapotának megőrzését, fenntartását elősegítő tevékenységek szakmai támogatása, végzése, károsításuk megelőzése, megakadályozása, a tanulmányozhatóságukat, kutathatóságukat, bemutathatóságukat biztosító tevékenységek elősegítése, végzése.
- 2.8. A barlangok karsztos formakincsének, az egyedi barlangi képződmények, ásványkiválások, üledékkitöltések és a barlangi élővilág megóvása, állapotuk hosszú távú megőrzése, degradációjuk megakadályozása a látogatás és egyéb, barlangban végzett vagy a barlangra kiható tevékenységek szabályozásával, felügyeletével, ellenőrzésével.
- 2.9. A barlangok bejárata, víznyelők, karsztos jelenségek körüli erdők esetében folyamatos erdőborítás fenntartása.
- 2.10. A táji és természeti értékek megőrzése, fenntartása érdekében a területhasználat szabályozásában a természetvédelmi szempontok érvényesítése. A területen folytatott gazdálkodás és egyéb használatok összhangjának biztosítása a terület természetvédelmi rendeltetésével és az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzésekkel.
- 2.11. Források, forráskifolyók, felszíni vízfolyások, állóvizek természetes állapotának megőrzését, fenntartását elősegítő tevékenységek szakmai támogatása, végzése, károsításuk megakadályozása.

- 2.12. Befoglalt, megszüntetett források, vízfolyások az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzéseknek megfelelő rehabilitációja. Degradált vizes élőhelyek rekonstrukciója, pótlása.
- 2.13. A felszíni és felszín alatti természetes vizek – különös tekintettel a karsztvízre – szennyeződés elleni védelme, a védelmet elősegítő tevékenységek szakmai támogatása.
- 2.14. Felszíni vízfolyások ökológiai vízigényének és hosszirányú átjárhatóságának biztosítása.
- 2.15. A barlangok felszíni védőövezetében, források, víznyelők, továbbá erdei tavak és kisvízállások környezetében zavartalanság biztosítása, a gazdálkodási tevékenység korlátozása.
- 2.16. A természetes vízfolyások felszíni forrásmésző kiválásainak, lerakódásainak, valamint a képződésükhöz, fennmaradásukhoz szükséges vizet adó források, vízfolyások védelme, szükség esetén rehabilitációja.
- 2.17. Természetközeli állapotú, vegyeskorú erdők kialakítása, az erdei ökoszisztémák természetes folyamatainak elősegítése, érvényesülésük hosszú távú biztosítása.
- 2.18. A terület táj(kép)j és természeti értékeinek hosszú távú fennmaradását és a természetes, vagy a természeteshez közel álló, stabil ökoszisztémák fenntartását, kialakulását biztosító erdőgazdálkodás gyakorlatának megvalósítása. A nemzeti park természeti övezetébe tartozó és a fokozottan védett erdőkben faanyagtermelő erdőgazdálkodás helyett természetvédelmi célú erdőkezelés.
- 2.19. Az erdők természetességi állapotának javítása a következő módszerek területileg differenciált vagy együttes alkalmazásával.
 - 2.19.1. teljes zavartalanság biztosítása erdőgazdálkodási tevékenységek tiltásával;
 - 2.19.2. folyamatos erdőborítást biztosító erdőgazdálkodás üzemi méretben;
 - 2.19.3. egybefüggő vágásterületek méretének csökkentése.
 - 2.19.4. hagyásfák hálózatának kialakítása nagyméretű, idős, a gazdasági szemléletű véghasználati kor fölötti faegyedek a természetes erdőtársulásokra jellemző mértékhez közelítő jelenlétének biztosítása érdekében;
 - 2.19.5. az erdőállományokban található holtfa mennyiségének növelése;
 - 2.19.6. a természetes erdőállományokra jellemző fajösszetétel közelítése érdekében a termőhelynek megfelelő legegyesebb faállomány kialakítása elsősorban őshonos, 5% elegyarány alatti elegy fafajok arányának növelésével;
 - 2.19.7. a természetes erdőállományokra jellemző szerkezetű erdőszegélyek és tisztások fennmaradásának biztosítása, kialakulásuk elősegítése.
- 2.20. A fás legelők fennmaradása, környezetük megóvása érdekében a területhasználat szabályozása: a károsodásukat, degradációjukat előidéző tevékenységek, használatok korlátozása, tiltása.
- 2.21. A gyepek kedvező állapotának fenntartása a gyephez, mint élőhelyhez kötődő védett, fokozottan védett és közösségi jelentőségű fajok életmenetét és ökológiai igényeit figyelembe vevő aktív természetvédelmi kezeléssel, hasznosításukkal.
- 2.22. A nem őshonos fajok által dominált életközösségek fokozatos átalakítása őshonos fajokból álló életközösségeké.
- 2.23. A sérült, degradált élőhelyek helyreállítása aktív természetvédelmi kezeléssel. A helyreállított élőhelyek hosszú távú fennmaradásának elősegítése természetkímélő hasznosítással vagy szükség szerint eseti, fenntartó jellegű természetvédelmi kezelési beavatkozásokkal.
- 2.24. Sérülékeny, veszélyeztetett élőhelyeken, egyes védett és fokozottan védett fajok élőhelyén a természetvédelmi szempontból különösen indokolt fenntartó jellegű természetvédelmi kezelési beavatkozások elvégzésén kívül a zavartalanság biztosítása.

- 2.25. Védett és veszélyeztetett növény- és állatfajok aktív védelme, fajmegőrzési tervek kidolgozása és végrehajtása. A fajok megőrzése érdekében végzett beavatkozások és eredményeik folyamatos követése és dokumentálása, az információk visszacsatolása a fajmegőrzési tevékenység tervezésébe.
- 2.26. A fényszennyezésre érzékeny életközösségek, továbbá az éjszakai égbolt sötétségének és láthatóságának megóvása érdekében csillagoségbolt-park létrehozása.
- 2.27. A vízbázisvédelmi területek kivételével a természeti értékek fenntartását elősegítő hagyományos extenzív állattartás feltételeinek, különösen tájba illesztett épületek és kiegészítő berendezések építésének, felújításának szakmai támogatása.
- 2.28. A területre jellemző hagyományos gyümölcs- és szőlőfajták genetikai állományának megőrzése, telepítésük és extenzív művelésű kultúráik fenntartásának szakmai támogatása.
- 2.29. A területre jellemző hagyományos extenzív tájhasználat során keletkező mezőgazdasági termékek hasznosításának szakmai támogatása.
- 2.30. Hagyományos mesterségek gyakorlása vagy extenzív gazdálkodás, tájhasználat során előállított, meghatározott követelményeknek megfelelő kézműves termékek esetében a nemzeti parki termék védjegy használatához való hozzájárulás.
- 2.31. A sérülékeny, zavarásra érzékeny táji és természeti értékek megóvása érdekében a látogatás irányítása, a területen való tartózkodás, közlekedés szükség szerinti korlátozása.
- 2.32. Élő és élettelen természeti és táji értékek, jellegzetes növény-, állat- és gombafajok, természetes növénytársulások és természetes állapotához közeli élőhelyek bemutatása az 1. pontban meghatározott védelmi és fenntartási célkitűzések elsődlegességével.
- 2.33. A természetvédelmi kezeléshez, valamint a természetvédelmi bemutatási és ökoturisztikai tevékenységekhez szükséges infrastruktúra fenntartása és fejlesztése összhangban az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzésekkel.
- 2.34. A hagyományos életmódot és gazdálkodást, valamint az ehhez kapcsolódó kultúrtörténeti értékeket bemutató ökoturisztikai rendszer és annak működtetési feltételeinek kidolgozása a helyi önkormányzatok, kis- és közepes vállalkozások bevonásával, a terület természetvédelmi kezeléséért felelős Bükki Nemzeti Park Igazgatóság (továbbiakban: igazgatóság) szakmai segítségnyújtásával.
- 2.35. A kaptárkövek fennmaradását, bemutatását, környezetük megóvását célzó tevékenységek szakmai támogatása, a fentiekkel összhangban álló területhasználati szabályozás kialakítása, a kaptárkövek károsodásának megakadályozása.
- 2.36. A sporttevékenységek, rendezvények szabályozása, korlátozása a területen a táji és természeti értékek védelmének érdekében.
- 2.37. A terület szabadidős hasznosítása és az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítása összhangjának megteremtése.
- 2.38. A táji és természeti értékek feltárását, nyilvántartását, megismerését, megőrzését, állapotuk nyomon követését szolgáló felmérések, terepi adatgyűjtések természeti feltételeinek biztosítása és ilyen irányú felmérések végzése.
- 2.39. A természetvédelmi célú felmérések során gyűjtött adatok feldolgozása, kiértékelése, elemzése, az eredmények bemutatása a nagyközönség és szakmai szervezetek részére, felhasználása a természetvédelmi kezelés tervezése és végrehajtása során.
- 2.40. A táji és természeti értékek, a természetvédelmi kezelési tevékenységek és azok eredményei terepi bemutatását szolgáló eszközrendszer kialakítása és fenntartása, szakmai és szemléletformáló programok szervezése.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

- 3.1.1. *Földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok, források védelme*
- 3.1.1.1. A területen nem létesíthető új bányatelek, meglévő bányatelek nem bővíthető.
 - 3.1.1.2. A felhagyott külszíni bányák rekultivációja, tájrendezése során a földtani, felszínalaktani természeti értékek megőrzésének, bemutathatóságának feltételeit a terület adottságainak megfelelően biztosítani kell.
 - 3.1.1.3. Ásványok, ősmaradványok gyűjtését a természetvédelmi hatóság kizárólag oktatási és tudományos célból, az igazgatóság szakértői véleményének figyelembevételével engedélyezi. Szakmai közintézmények vagy felsőoktatási intézmények, kutatóhelyek munkatársai által tudományos vagy alapkutatási tevékenységük keretében új ásvány- vagy ősmaradvány előfordulási helyek megtalálására irányuló, egyszerű kézi eszközökkel végzett, az igazgatósággal előzetesen egyeztetett ásvány- vagy ősmaradvány gyűjtéshez nem szükséges a természetvédelmi hatóság engedélyének a beszerzése.
 - 3.1.1.4. A földtani és felszínalaktani természeti értékek károsodását, megsemmisülését eredményező tevékenység tilos.
 - 3.1.1.5. A terület természetvédelmi kezelési tervét a földtani alapszelvényként vagy földtani képződményként külön jogszabályban meghatározott részterületekre vonatkozó természetvédelmi kezelési tervvel együttesen kell alkalmazni.
 - 3.1.1.6. Források befoglalása, vízkészletük hasznosítása a vízügyi hatóság által az igazgatóság szakértői véleményének figyelembevételével engedélyezhető.
 - 3.1.1.7. A vízkivétellel érintett források esetében a természetvédelmi hatóságnak meg kell határozni az igazgatóság bevonásával a forrás által táplált vízfolyás ökológiai vízmennyiségét. Az ökológiai vízmennyiség meghatározását a vízjogi üzemeltetési engedélyek felülvizsgálatát követően, de legkésőbb a természetvédelmi kezelési terv hatályba lépését követő 5 éven belül el kell végezni. A meghatározott ökológiai vízmennyiséget a vízjogi üzemeltetési engedélyben rögzíteni kell.
 - 3.1.1.8. A nem lakossági ivóvízellátás vagy ipari vízellátás céljából történt forrásfoglalásokat a természetvédelmi kezelési terv hatályba lépését követő 5 éven belül az igazgatóság természetvédelmi szempontból megvizsgálja. A vizsgálat eredményétől függően az igazgatóság kezdeményezi a forrásfoglalás felújítását, természetvédelmi szempontoknak megfelelő átalakítását vagy megszüntetését.
 - 3.1.1.9. A meglévő, természetes vízfolyáshoz kötődő forrásmésző-kiválások fennmaradásához szükséges vizet a forrásmésző-képződményről elvezetni tilos. A forrásmésző-kiváláshoz szükséges vízmennyiséget, vízborítást biztosítani kell.
 - 3.1.1.10. Források, vízfolyások, víznyelők, barlangbejáratok, természetes, vagy mesterséges kistavak 25 m-es sugarú körzetében vadgazdálkodási létesítmény, szóró elhelyezése tilos.
 - 3.1.1.11. Az igazgatóság a természetvédelmi hatóság, az erdészeti hatóság és az erdőgazdálkodó bevonásával erdőben lévő barlangbejáratok esetében a körzeti erdőtervezéssel egy időben egyedileg jelöli ki azt a területet, amelyen belül erdőgazdálkodási tevékenységek a barlang védelme érdekében korlátozottan végezhetők, s egyidejűleg meghatározza a korlátozásokat és azok időtartamát. A kijelölt területeket és a korlátozásokat fel kell tüntetni az érintett erdőrészlet

leíró lapján. Az erdőrészlet leíró lapján a fentiek alapján feltüntetett tartalom módosítása a körzeti erdőtervezés során vagy esetileg az igazgatóság, az erdészeti hatóság vagy az erdőgazdálkodó kezdeményezésére, együttesen meghatározottak szerint történhet.

- 3.1.1.12. A vagyonekezelői hozzájárulással látogatható barlangokba vezetett túrákkal kapcsolatosan a barlangokra vonatkozó egyedi kezelési tervek előírásait kell alkalmazni.
- 3.1.1.13. A barlangokban nyílt lánggal történő világítás tilos.
- 3.1.1.14. A természetes sziklafalak, sziklaképződmények védelme érdekében sziklamászás kizárólag a 3.1.8.20.–3.1.8.34. pontokban foglaltak betartásával lehetséges.

3.1.2. *Élőhelyek kezelése, fenntartása*

- 3.1.2.1. Az idegenhonos inváziós fafajok állományainak véghasználatát követő kötelező erdőszerkezet-átalakítása, a természetvédelmi célok figyelembevételével, ütemezetten történhet mechanikus, illetve a természetvédelmi kezelővel egyeztetve, célzott kijuttatású vegyszeres kezeléssel, a vízbázis védelmi előírások betartása mellett.
- 3.1.2.2. Az idegenhonos inváziós lágyszárú növényfajok állományait mechanikus, illetve a természetvédelmi kezelővel egyeztetve, célzott kijuttatású vegyszeres kezeléssel kell felszámolni, a vízbázis védelmi előírások betartása mellett.
- 3.1.2.3. A vizes élőhelyek (különösen vízfolyásokat kísérő égerligetek és ligeterdők, mocsarak és mocsárrétek, magassárrétek, lápi- és patakparti magaskórósok, lápok, láperdők és forráslápok, valamint forrásnövényzet esetében) fennmaradásához szükséges vízellátást biztosítani kell.
- 3.1.2.4. A természetes vízfolyásokba telepített pisztráng-állományokat vissza kell szorítani. Haltelepítés az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítása érdekében, vagy e célokkal összhangban végezhető kizárólag őshonos, az adott víztér természetes állapotára és szinttájára jellemző halfajokkal.
- 3.1.2.5. Rétek kezelése kaszálással, vagy rétenként az igazgatósággal egyeztetett számú ló, marha, szamár, juh vagy kecske legeltetésével történhet. Szárazzás csak kaszálás, legeltetés előkészítése vagy speciális természetvédelmi kezelés céljából végezhető.
- 3.1.2.6. Rétek kezelése során az igazgatósággal egyeztetve, rétenként változó térmértékű és elhelyezkedésű kezeletlen területeket kell kijelölni.
- 3.1.2.7. A fáslegelőket legeltetéssel, kaszálással kell fenntartani. Szárazzás csak vegetációs időszakon kívül, a fás szárú növényzet szabályozása céljából végezhető.

3.1.3. *Fajok védelme*

- 3.1.3.1. A kételtűfajok szaporodóhelyéül szolgáló, valamint vonulással érintett, nem közútnak minősülő útszakaszokon az igazgatóság kezdeményezésére úthasználati korlátozásokat kell elrendelni.
- 3.1.3.2. A holtfához és odvas fákhöz kötődő fajok megőrzése érdekében egészségügyi fakitermelés őshonos fafajokból álló erdőállományokban – természeti csapás vagy emberi tevékenység során előállt vészhelyzet (havária) esetek kivételével – nem végezhető.
- 3.1.3.3. Denevérfajok szálláshelyéül szolgáló épületek vagy részeik felújítása kizárólag az ott előforduló denevércolonniák megőrzésével végezhető el.

- 3.1.3.4. A denevérek szaporodó- vagy telelőhelyeül szolgáló barlangok látogatását az igazgatóság, mint vagyonnevelő korlátozhatja. A korlátozással érintett barlangok köréről és a látogatás tilalmáról a barlangbejáratoknál az igazgatóság által elhelyezett információs tábla, valamint az igazgatóság honlapja tájékoztat.
- 3.1.3.5. A természetvédelmi hatóság a területre vonatkozó engedélyezési eljárások, szakhatósági eljárások, valamint szakvéleményezések során, amennyiben az eljárás az a)–g) pontban felsorolt védett vagy fokozottan védett faj vagy fajok élőhelyeül szolgáló területet érint, érvényesíti a következő előírásokat, feltételeket:
- (a) a boldogasszony papucs (*Cypripedium calceolus*) élőhelyén tilos a fakitermelés, faanyagmozgatás és deponálás, gépjárművel való közlekedés és parkolás. A fakitermelés tilalma alól kivételt képez, ha a faj ökológiai igényei miatt a záródás csökkentésére van szükség. Ebben az esetben a természetvédelmi kezelési célból történő fakitermelés csak az igazgatóság helyszíni felügyelete mellett történhet;
 - (b) a tornai patakcsiga (*Bythinella pannonica*) élőhelyeül szolgáló forrásmedencékben és a kifolyás alatti 100 méteres szakaszon nem végezhető mederkotrás. A faj élőhelyén meg kell akadályozni, hogy földutakról csapadékvíz a forrásokba kerüljön;
 - (c) a remetebogár (*Osmoderma eremita*) élőhelyeül szolgáló erdőállományban tilos a megtelepedésre alkalmas idős fák kitermelése. A faj élőhelyeül szolgáló erdőrészekben csak természetvédelmi célú kezelés végezhető. Hagyásfa csoportokkal, idős hagyásfák hálózatának hosszú távú fenntartásával a populáció-fragmentumok közötti átjárhatóságot biztosítani szükséges. A hagyásfa-csoportok, idős hagyásfák távolsága legfeljebb 300 m lehet;
 - (d) az Anker-araszoló (*Erannis ankeraria*) élőhelyeül szolgáló üzemtervezett erdőterületeken a fakitermelés korlátozható. A fakitermelés tilalma alól kivételt képez, ha a faj ökológiai igényei miatt a záródáscsökkentésére van szükség. Ebben az esetben a természetvédelmi kezelési célból történő fakitermelés csak az igazgatóság helyszíni felügyelete mellett történhet;
 - (e) a magyar tavaszi-fésűsbagoly (*Dioszeghyana schmidtii*) élőhelyeül szolgáló erdőkben fokozatos felújítógázós gazdálkodás esetén a véghasználatokat úgy kell tervezni, hogy a faj élőhelyétől számított legalább 150 méteren belül mindig legyen a faj megőrzésére és megtelepedésére alkalmas, legalább 1,5 hektár területű, legalább 60 éves cseres-tölgyes vagy molyhós-tölgyes erdő. Szálatógázós esetén a felújítási szakasz hossza legalább 60 év. Az összefüggő vágásterületek kiterjedése nem haladhatja meg a 0,3 hektárt;
 - (f) a petényi márna (*Barbus meridionalis petényi*) élőhelyeül szolgáló patakszakaszok természetközeli állapotát fenn kell tartani, a patakszakaszok hosszanti átjárhatóságát biztosítani kell. A telepített pisztráng-állományokat vissza kell szorítani. Haltelepítés csak indokolt esetben végezhető, s akkor is csak őshonos, a vízterre jellemző halfajok telepíthetők;
 - (g) az alpesi göte (*Triturus alpestris*) ismert szaporodó helyeinek 100 méteres körzetében fekvő holtfa jelenlétét biztosítani kell.
Az igazgatóság az a)–g) pont rendelkezéseivel érintett területek elhelyezkedéséről rendszeresen, de legalább évente tájékoztatja az illetékes természetvédelmi hatóságot.

- 3.1.3.6. fekete gólya (*Ciconia nigra*) fészek körül legalább 100 m sugarú körön belül lévő őshonos fafajú állományban véghasználati beavatkozás nem végezhető. Március 1-től augusztus 31-ig a lakott fészektől számított 400 méteren belül az előírt erdővédelmi feladatokon kívül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.
- 3.1.3.7. darázsölyv (*Pernis apivorus*) fészek körül legalább 100 m sugarú körön belül lévő őshonos fafajú állományban véghasználati beavatkozás nem végezhető. Április 15-től augusztus 31-ig a lakott fészektől számított 200 méteren belül az előírt erdővédelmi feladatokon kívül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.
- 3.1.3.8. kígyászölyv (*Circaetus gallicus*) fészek körül legalább 100 m sugarú körön belül lévő faállományban véghasználati beavatkozás nem végezhető. Március 15-től augusztus 31-ig a lakott fészektől számított 300 méteren belül az előírt erdővédelmi feladatokon kívül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.
- 3.1.3.9. parlagi sas (*Aquila heliaca*) fészek körül legalább 100 m sugarú körön belül lévő őshonos fafajú állományban véghasználati beavatkozás nem végezhető. Február 1-től augusztus 15-ig a lakott fészektől számított 300 méteren belül az előírt erdővédelmi feladatokon kívül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.
- 3.1.3.10. békászó sas (*Aquila pomarina*) fészek körül legalább 300 m sugarú körön belül lévő őshonos fafajú állományban véghasználati beavatkozás nem végezhető. Március 15-től augusztus 31-ig a lakott fészektől számított 400 méteren belül az előírt erdővédelmi feladatokon kívül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.
- 3.1.3.11. vándorsólyom (*Falco peregrinus*) fészek körül legalább 100 m sugarú körön belül lévő őshonos fafajú állományban véghasználati beavatkozás nem végezhető. Február 15-től július 15-ig a lakott fészektől számított 300 méteren belül az előírt erdővédelmi feladatokon kívül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.
- 3.1.3.12. császármadár (*Bonasa bonasia*) fészek körül legalább 300 m sugarú körön belül lévő őshonos fafajú állományban véghasználati beavatkozás nem végezhető. Március 1-től június 30-ig a lakott fészektől számított 300 méteren belül az előírt erdővédelmi feladatokon kívül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető. Az erdőápolás során erősen cserjés aljú erdőfoltokat kell meghagyni.
- 3.1.3.13. uráli bagoly (*Strix uralensis*) fészek körül legalább 100 m sugarú körön belül lévő őshonos fafajú állományban véghasználati beavatkozás nem végezhető. Február 1-től július 15-ig a lakott fészektől számított 200 méteren belül az előírt erdővédelmi feladatokon kívül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.
- 3.1.3.14. fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*) fészek körül legalább 200 m sugarú körön belül lévő őshonos fafajú állományban véghasználati beavatkozás nem végezhető. Március 1-től július 15-ig a lakott fészektől számított 400 méteren belül száradéktermelés, 100 méteren belül az előírt erdővédelmi feladatokon kívül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.
- 3.1.3.15. kis légykapó (*Ficedula parva*) fészek körül legalább 200 m sugarú körön belül lévő őshonos fafajú állományban véghasználati beavatkozás nem végezhető. Április 15-től július 15-ig a lakott fészektől számított 200 méteren belül az

előírt erdővédelmi feladatokon kívül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.

- 3.1.3.16. kék galamb (*Columba oenas*), örvös légykapó (*Ficedula albicollis*), harkályfélék (*Dendrocopos spp.*, *Dryocopus martius*, *Picus canus*) élőhelye esetében véghasználati korú erdőkben legalább 1 ha kiterjedésű hagyásfacsoport visszahagyása szükséges. Odvas fák és a korhadó, törött, elszáradt törzsek nem termelhetők ki;
- 3.1.3.17. hegyi billegető (*Motacilla cinerea*) élőhelyén közelítés és szállítás csak az igazgatósággal előzetesen egyeztetett nyomvonalon lehetséges.
- 3.1.3.18. héja (*Accipiter gentilis*), karvaly (*Accipiter nisus*), egerészölyv (*Buteo buteo*) fészek körül legalább 50 m sugarú körön belül lévő őshonos fafajú állományban véghasználati beavatkozás nem végezhető. Március 1-től július 15-ig a lakott fészektől számított 100 méteren belül az előírt erdővédelmi feladatokon kívül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.
- 3.1.3.19. holló (*Corvus corax*) fészek körül legalább 50 m sugarú körön belül lévő őshonos fafajú állományban véghasználati beavatkozás nem végezhető. Március 15-től július 15-ig a lakott fészektől számított 100 méteren az előírt erdővédelmi feladatokon kívül erdőgazdálkodási tevékenység nem végezhető.
- 3.1.3.20. erdei pele (*Dryomys nitedula*) élőhelye körüli 100 m sugarú körön belül lévő őshonos fafajú állományban véghasználati beavatkozás nem végezhető.
- 3.1.3.21. A 3.1.3.6.–3.1.3.20. pontok által érintett területek elhelyezkedéséről az igazgatóság rendszeresen, de legalább évente tájékoztatja az illetékes erdészeti hatóságot és az érintett erdőgazdálkodót.

3.1.4. Táj- és kultúrtörténeti értékek

- 3.1.4.1. A földvárak területén tilos technikai- és extrém sport tevékenységet folytatni.
- 3.1.4.2. A földvárak területén közlekedésre, közelítésre csak a meglévő utakat vagy az igazgatóság által kijelölt nyomvonalakat lehet igénybe venni.
- 3.1.4.3. Földvár sáncát, árkát, valamint egyéb kultúrtörténeti szempontból jelentőséggel rendelkező föld-, vagy kőműveket közvetlenül érintően fadóntás, közelítés, készletezés nem végezhető.
- 3.1.4.4. Kutatási tevékenység – engedélyezett régészeti feltárás kivételével – nem járhat a földvár felszínének bolygatásával.
- 3.1.4.5. A csillagoségbolt-park területén kültéri megvilágításra csak 3000 K-nél alacsonyabb színhőmérsékletű fényt kibocsátó fényforrás alkalmazható.
- 3.1.4.6. Ha egy külterületi ingatlan tervezett folyamatos ki- vagy megvilágításának összes fényáram-mennyisége meghaladja a 10 000 lument, részletes világítási tervet kell készíteni, melyet az igazgatósággal egyeztetni kell.
- 3.1.4.7. A külterületi megvilágítás értékei nem léphetik túl az adott felhasználási célokra érvényes legalacsonyabb értékeket.
- 3.1.4.8. A 70 foktól fölfelé irányuló világítóberendezések alkalmazása tilos.
- 3.1.4.9. A területen csak teljesen ernityőzött kültéri világítóeszközöket lehet használni, amelyeket olyan módon kell kialakítani és karbantartani, hogy fényük a vízszintes sík fölé közvetlenül ne vetülhessen. A világító szerelvényenkénti legnagyobb megengedett fényáram 1800 lumen.
- 3.1.4.10. Épületek, építmények, nyomvonalas létesítmények és az ezekhez kapcsolódó berendezések létesítésekor, valamint a meglévők bővítése során gondoskodni kell a tájba illesztésről.

3.1.5. *Látogatás*

- 3.1.5.1. Sziklamászás, kerékpározás, sífutás, lovaglás kizárólag az arra kijelölt helyszíneken, jelzett utakon lehetséges.
- 3.1.5.2. Látogatás vagy bemutatás céljából a kijelölt turistautak, tanösvények kizárólag gyalogosan, a kijelölt kerékpárutak kizárólag kerékpárral vagy gyalogosan, a kijelölt és engedélyezett lovas ösvények kizárólag lóval vagy gyalogosan vehetők igénybe.
- 3.1.5.3. Mentésülnek a fokozottan védett természeti területen való tartózkodáshoz a természetvédelmi hatóság által kiadott engedély beszerzése alól a természetvédelmi kezeléshez kapcsolódó, vagy egyéb, jogszerűen végzett tevékenység során az igazgatóság alkalmazottjai.
- 3.1.5.4. Amennyiben az igazgatóság vagyongazdálkodási hozzájárulást adott fokozottan védett területen nyíló barlang látogatásához, az adott alkalommal a fokozottan védett természeti területre történő, kizárólag a barlang megközelítése érdekében történő belépéshez nem szükséges külön hatóság engedély beszerzése.
- 3.1.5.5. A területen új turistaút, lovaglót, kerékpárút kijelölése csak az igazgatósággal egyeztetett módon lehetséges.

3.1.6. *Oktatás, bemutatás*

- 3.1.6.1. Terepi bemutatóhelyek, tanösvények létesítése az igazgatósággal egyeztetett módon lehetséges. Az igazgatóság előzetes jóváhagyása nem mentesít a létesítéshez szükséges engedélyek beszerzése alól.
- 3.1.6.2. Terepgyakorlatok a látogatás vagy bemutatás céljából kijelölt turistautakon, tanösvényeken vagy egyéb kijelölt útvonalakon, továbbá bemutatóhelyeken kívüli természeti területen tervezett programjait legalább 30 nappal a tervezett időpont előtt be kell jelenteni az igazgatóságnak.
- 3.1.6.3. A védett természeti értékek élőhelyükön történő, nem az igazgatóság által szervezett bemutatását, amennyiben a bemutatás helyszínének megközelítése a jelzett turistautakról, erdészeti- és közutakról, kerékpározásra, lovaglásra, sífutásra kijelölt utakról való letérést igényel, az igazgatósággal előzetesen egyeztetni szükséges, fokozottan védett természeti területen a természetvédelmi hatóság engedélye is szükséges.

3.1.7. *Kutatás, vizsgálatok*

- 3.1.7.1. Kutatási tevékenység végzése iránti engedélykérelem beadásakor egyidejűleg kutatási tervet is be kell nyújtani a természetvédelmi hatósághoz.
- 3.1.7.2. Az engedélyezési eljáráshoz kötött táj- vagy természetvédelmi célú kutatások eredményeit tartalmazó publikációk digitális változatát elérhetővé kell tenni az igazgatóság számára és az elérhetőségről tájékoztatni kell az igazgatóságot a publikáció bármilyen formában történő megjelenését követő egy hónapon belül.

3.1.8. *Terület- és földhasználat*

- 3.1.8.1. Hulladéklerakás, hulladék deponálása, szemetelés tilos.
- 3.1.8.2. Új bányatelek megállapítása, meglévő bányatelek bővítése tilos.
- 3.1.8.3. Utak felújításának, karbantartásának, korszerűsítésének tervezésekor az igazgatósággal egyeztetni szükséges.
- 3.1.8.4. Ipari park nem létesíthető, mezőgazdasági telephely kialakítása természetvédelmi kezelési célból engedélyezhető.

- 3.1.8.5. Új épület létesítésének engedélyezési eljárásában a természetvédelmi hatóság az igazgatóság természetvédelmi szakértői véleményének figyelembevételével adja meg szakhatósági állásfoglalását, szakmai véleményét.
- 3.1.8.6. Gyógynövény kereskedelmi célú gyűjtése tilos.
- 3.1.8.7. Gyógynövény és erdei termék gyűjtése fokozottan védett természeti területen tilos.
- 3.1.8.8. Nem gyűjthető olyan gyógynövény, amelynek hatóanyaga a gyökérben található. A gyógynövényfajok egyedeit kiásni tilos. Fás szárú gyógynövény fajok esetében a gyűjtés a hajtásokat, fás részeket nem károsíthatja.
- 3.1.8.9. Magánszemély, kizárólag az engedély és korlátozás nélkül látogatható területeken, csak saját célra, legfeljebb 2 kg/fő/nap mértékben gyűjthet gombát a természetvédelmi hatóság engedélye nélkül. A földalatti, védett és fokozottan védett gombafajok csak a természetvédelmi hatóság engedélyével gyűjthetők. E rendelkezés nem mentesít az egyéb vagyionkezelői vagy tulajdonosi hozzájárulások, engedélyek megszerzése alól.
- 3.1.8.10. Földalatti gomba csak saját szükségletet meg nem haladó mértékben, évente gyűjtőnként maximum 5 kg mennyiségben gyűjthető a kijelölt utak, turistautak 10 méteres körzetében a természetvédelmi hatóság engedélyével.
- 3.1.8.11. Autó-motorsport tevékenység nem végezhető a területen.
- 3.1.8.12. Szervezett gyalogtúrák, teljesítménytúrák február 1. és július 31. között eseményenként maximum 300 fővel, augusztus 1. és január 31. között eseményenként maximum 2000 fővel az igazgatóság szakvéleményében foglaltak figyelembe vételével engedélyezhetők.
- 3.1.8.13. Szervezett gyalogtúrák, teljesítménytúrák során sziklagyepeken, hegyi réteken átvezető szakaszokon megállni, ott megállító/ellenőrző pontot kijelölni tilos. Az igazgatóság a rendelkezéssel érintett területek elhelyezkedéséről tájékoztatja a természetvédelmi hatóságot. A természetvédelmi hatóság a feltétellel érintett területek elhelyezkedéséről tájékoztatja ez engedélyest.
- 3.1.8.14. Terepmotorozás célú sportrendezvények nem engedélyezhetők, hegyikerékpáros verseny – amennyiben nem jár pályakiépítéssel – a természetvédelmi hatóság engedélye alapján rendezhető.
- 3.1.8.15. Futóversenyek és -rendezvények csak meglévő turista-, erdészeti feltáró- és közutakon engedélyezhetők február 1. és július 31. között eseményenként legfeljebb 300 főig, augusztus 1. és január 31. között eseményenként legfeljebb 1500 főig az igazgatóság szakvéleményének figyelembe vételével.
- 3.1.8.16. A tájékozdási futó versenyek esetében ellenőrző pontot sérülékeny élőhelyek területén (szurdok- és törmeléklejtő erdők, bükkös és tölgyes sziklaerdők, mészkerülő tölgyesek, hársas-körisések, tölgyes jellegű tetőerdők, égerligetek, éger- és fűzlápok, melegkedvelő tölgyesek, felnyíló molyhos tölgyesek, lösztölgyesek, sziklagyepek, sztyeprétek, forráslápok, láprétek), a vízbázisvédelmi területek és a 3.1.3.6.–3.1.3.20. pontban felsorolt fajok esetében megadott védőtávolságon belül kijelölni tilos. Az igazgatóság a rendelkezéssel érintett területek elhelyezkedéséről tájékoztatja a természetvédelmi hatóságot. A természetvédelmi hatóság a sportverseny engedélyezési eljárása során tájékoztatja az engedélyest a rendelkezéssel érintett területek elhelyezkedéséről.
- 3.1.8.17. Kerékpáros rendezvény, verseny csak meglévő utakon és erdei kerékpározás céljára kijelölt utakon engedélyezhető.
- 3.1.8.18. 300 fős létszámot elérő rendezvényt követő 30 napon belül ugyanazt a területet nem érintheti újabb 300 fős létszámot elérő rendezvény.

- 3.1.8.19. A sziklamászás tilos, kivéve a következő helyszíneken és feltételekkel, ahol a természetvédelmi hatóságnak az igazgatóság szakértői véleményének figyelembevételével kiadott engedélye szükséges. A sziklamászásra vonatkozó időbeli korlátozásokat a természetvédelmi hatóság az igazgatóság által adott szakvéleményben foglaltak alapján érvényesíti.
- a) Egész évben mászható sziklák: Felsőtárkány területén a Felsőtárkányi szurdok-szikla, Varbó területén az Örvénykő, Miskolc területén a Fehérkő, Hámori szurdok-szikla, kivéve az Apokalipszis falat.
 - b) Időszakosan mászható sziklák: Mályinka területén a Dédesi Kis-vár (Kisfal, Reibung-tábla, Nagyfal, Középső- vagy Tűzfal és a Nőnapj uttól jobbra, a völgy irányába eső falfelületen kiépített mászó utak), Miskolc területén a Köpüs-kő.
- 3.1.8.20. A sziklánál táborozni tilos. A sziklákat csak a meglévő jelzett turistautakon vagy a sziklamászásra vonatkozó információs táblával jelzett útvonalon lehet megközelíteni.
- 3.1.8.21. A sziklafalak kizárólag klasszikus stílusban, gumitalpú mászócipővel és a felső vagy alsó kötélbiztosításhoz szükséges technikai eszközökön kívül technikai eszközök használata nélkül mászhatók; ez alól kivételek a Hámori Szurdok Szikla Kis Fal 25. és a Nagy Fal 42. számú, valamint a Köpüs-kő csak mesterséges eszközökkel mászható útjai, melyeken dry-tooling típusú sziklamászási tevékenység is végezhető.
- 3.1.8.22. Sziklamászást csak a sziklamászásra feljogosító engedéllyel rendelkező természetes, illetve jogi személyek végezhetnek. A jogosultak a sziklamászás során kötelesek az érvényes egyesületi tagsági viszonyukat igazoló igazolványukat maguknál tartani.
- 3.1.8.23. Új sziklamászó utak kiépítése tilos.
- 3.1.8.24. Tilos a sziklamászó utak beszállásainak nagy, feltűnő betűkkel, jelekkel történő megjelölése.
- 3.1.8.25. Sziklamászó útba beszerelt technikai eszközök felújítása csak az igazgatósággal előzetesen egyeztetett módon végezhető.
- 3.1.8.26. A sziklamászással érintett sziklafalak növényzettől való megtisztítása tilos.
- 3.1.8.27. A 3.1.8.19. pontban megjelölt mászható sziklákon a növényzet kímélése érdekében ki kell alakítani a közvetlen visszamászás kizárólagos technikai feltételeit. A visszamászás technikai feltételeinek kialakítását az igazgatósággal előzetesen egyeztetni kell.
- 3.1.8.28. Sziklamászás során a sziklagyepekre való kimászás és az azokon történő közlekedés, tartózkodás balesetmegelőzés vagy életmentés kivételével tilos.
- 3.1.8.29. A 3.1.8.19. pontban megjelölt mászható sziklákon természeti érték (elsősorban védett, fokozottan védett madárfaj), megjelenésének észlelése esetén a mászást azonnal fel kell függeszteni és értesíteni kell az igazgatóságot.
- 3.1.8.30. A természetvédelmi kezelési terv sziklamászással kapcsolatos rendelkezéseinek megszegése, rongálás, idegen szerkezet beépítésének észlelése esetén haladéktalanul értesíteni kell az igazgatóságot.
- 3.1.8.31. A 3.1.8.19. pontban megjelölt mászható sziklákon és azok 50 méteres körzetében a szemét összeszedését a sziklamászóknak a mászás megkezdése előtt el kell végezni, majd a mászás befejeztével gondoskodni kell az összegyűjtött szemét elszállításáról.
- 3.1.8.32. A sziklamászással összefüggő rendezvényeket és a 10 fő feletti csoportok jelenlétét az igazgatóságnak legalább két héttel előre be kell jelenteni.

- 3.1.8.33. Szikla- és jégmászó rendezvények – a Hámori vízesés kivételével – csak a 3.1.8.19. pontban megjelölt mászható sziklák esetében engedélyezhetők.
- 3.1.8.34. Téli sportok esetében csak meglévő épített pályán, vagy fektetett nyomon rendezhető verseny.
- 3.1.8.35. Biatlon lövészet és terepíjász rendezvény helyszínek csak a nemzeti park szolgáltató övezetében engedélyezhetők.
- 3.1.8.36. A vadállományt a természetes vadeltartó képességnek megfelelő szinten kell tartani, a körzeti vadgazdálkodási tervben és az erdőtervben foglalt céloknak és lehetőségeknek megfelelően, az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzésekkel összhangban.
- 3.1.8.37. A vadászati, vadgazdálkodási létesítményeket, berendezéseket a természetvédelmi kezelési terv hatályba lépését követő két éven belül az igazgatóság felülvizsgálja, és javaslatot tesz a vadászati hatóság felé az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzésekkel nem összeegyeztethető létesítmények, berendezések megszüntetésére. A természetvédelmi hatóság az igazgatóság által javasolt létesítményeket megszünteteti.
- 3.1.8.38. Fokozottan védett természeti területen, tisztásokon és gyepterületen, érzékeny élőhelyeken (szurdokerdők, törmelékletű erdők, bükkös és tölgyes sziklaerdők, savanyú talajú tölgyesek, hársas-körisések, kasznbokorerdő-lejtőszyeprét-sziklagyep mozaikok, sziklai cserjések, égerlápok, égerligetek, bokorfüzesek és ezek mozaikjai) vadászati, vadgazdálkodási létesítmények létesítése – épített les és vadkárelhárító kerítés kivételével – tilos, a meglévők elbontandók, amennyiben azok jogszerűtlenül létesültek és az eredeti állapot helyreállítására vonatkozó határidő letelt. A rendelkezéssel érintett területek elhelyezkedéséről az igazgatóság a természetvédelmi kezelési terv hatályba lépésétől számított 1 éven belül értesíti a vadászatra jogosultat, a vadászati és a természetvédelmi hatóságot. A vadászati és a természetvédelmi hatóság a rendelkezéssel érintett területekre vonatkozó értesítés kézhezvételét követően érvényesíti a rendelkezésben foglaltakat.
- 3.1.8.39. Vadkárelhárító kerítés és a nagyvadak alkalmoszerű, szabályozható mennyiségű szemestakarmánnyal, felügyelet nélküli etetésére szolgáló berendezés (automata szóró) kivételével vadgazdálkodási létesítmény csak az igazgatósággal egyeztetett terv alapján létesíthető.
- 3.1.8.40. A vadászatra jogosult köteles a vadgazdálkodási létesítmények környékét a gyom- és özönnövényektől, hulladékoktól, romló takarmánytól mentesen tartani, megtisztítani.
- 3.1.8.41. Vadetető nem létesíthető, kivéve a már meglévő és üzemelő zárt vadaskertekben.
- 3.1.8.42. Szóró elhelyezése a természetvédelmi hatóság engedélyével, az igazgatósággal egyeztetett módon történhet.
- 3.1.8.43. Szóró csak állványra helyezett automataszóró lehet, amelyben kizárólag szemestakarmány helyezhető el. A napi kijuttatott takarmány mennyisége nem haladhatja meg az 5 kilogrammot.
- 3.1.8.44. Sózó közvetlenül földre nem helyezhető. Sózót és szórót vizes és nedves élőhelyektől, vízfolyásoktól, forrásoktól, tőbor peremétől legalább 50 m távolságra kell elhelyezni.
- 3.1.8.45. Művelt vadföldeken csak egyszikűek (kivéve energiafű és más idegenhonos inváziós fajok) és pillangósok termesztettek. A művelés során fokozott figyelmet kell fordítani a gyomnövények terjedésének megelőzésére.

- 3.1.8.46. A használaton kívüli, leromlott állapotú vadgazdálkodási, vadászati létesítményeket el kell bontani és a bontott anyagot el kell szállítani, amelyről a vadászatra jogosult gondoskodik.
- 3.1.8.47. A vadászati és vadgazdálkodási létesítményeket természetes anyagokból, tájba illő módon kell megépíteni. E szempontokat a meglévő, felújításra szoruló létesítmények karbantartásakor, átalakításakor is érvényesíteni kell.
- 3.1.8.48. Élőfára vagy élőfához rögzítve vadgazdálkodási létesítmény nem építhető.
- 3.1.8.49. Új zárttéri vadtartó létesítmény építése és bármilyen vadkibocsátás tilos.
- 3.1.8.50. A tájidegen vadászható vadfajok betelepítése tilos.
- 3.1.8.51. Nyomvonalas létesítmények nyiladékainak műszaki biztonságot szolgáló karbantartása során a növényzet gyérítése csak vegetációs időn kívül végezhető.
- 3.1.8.52. A köztemetőkön kívül temetkezni tilos, kegyeleti- és emlékhelyek kialakítása, kegyeleti- és emléktárgyak elhelyezése csak az igazgatósággal egyeztetett módon történhet. Sziklákön, barlangokban és környékükön, kaptárköveken a tevékenység nem engedélyezhető. Az engedély nélkül létesített kegyeleti- és emlékhelyeket, elhelyezett kegyeleti- és emléktárgyakat felül kell vizsgálni és fel kell számolni, el kell távolítani.
- 3.1.8.53. Kisállat-temető létesítése tilos.
- 3.1.8.54. Művelési ág váltás csak természetvédelmi indokból vagy az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzésekkel összhangban álló céllal kezdeményezhető.
- 3.1.8.55. A területen a 6/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet A. Függelék A/1 melléklet I. rész 2.1. pontjában meghatározott határértékek 80%-át meghaladó zajterhelést okozó járművek nem közlekedhetnek, kivéve a jogszerű gazdálkodási tevékenység végzésében részt vevő járművek..
- 3.1.8.56. A 2511. és a 2512. j. közutak szilárd burkolattal nem láthatók el.
- 3.1.8.57. A területen lévő, közúton meg nem közelíthető szálláshelyek szállóvendégei és a szállóvendég forgalmat kiszolgáló járművek az útfenntartó erdészet útvonalengedélyével és a szálláshely igazolásával, kizárólag a szálláshely megközelítése céljából közlekedhetnek a közútnak nem minősülő útszakaszokon.

3.2. Művelési ághoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Szántó művelési ágú területek kezelése

- 3.2.1.1. Szántó művelési ágú és szántóként hasznosított földterület csak extenzíven művelhető, kizárólag a biogazdálkodásban engedélyezett vegyszerek minimalizált alkalmazásával fenntartható növénykultúrák termesztése végezhető. A vízbázisvédelmi területeken vegyszerfelhasználás nem engedélyezhető.

3.2.2. Gyep (rét és legelő) művelési ágú területek kezelése

- 3.2.2.1. Csak az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések elérése érdekében, gyepek stabilizációját szolgáló természetvédelmi kezelés keretében végzett égetés engedélyezhető. Az égetést megelőzően annak módját egyeztetni kell igazgatósággal.
- 3.2.2.2. Felázott talajú gyepon mindennemű gépi munkavégzés és közlekedés tilos, kivéve a közvetlen élet- és vagyoni védelmi beavatkozás érdekében végzett tevékenységeket.

- 3.2.2.3. A gyepterületek legeltetéssel vagy kaszálással kezelhetők. Szárazzás csak a gyeperület fenti használatra való előkészítése céljából alkalmazható.
 - 3.2.2.4. Legeltetéssel kapcsolatos berendezéseket és létesítményeket az igazgatósággal egyeztetett módon lehet a gyeperületen elhelyezni.
 - 3.2.2.5. A gyeperületek hasznosítása és kezelése során keletkezett növényi anyagot a területéről 20 napon belül el kell távolítani.
 - 3.2.2.6. A gyeperületeken csak szarvasmarha, ló, szamár, juh és kecske legeltethető.
 - 3.2.2.7. A gyeperület túllegettetése és a gyeptakaró károsítása tilos.
 - 3.2.2.8. Gyeperületeken szeptember 1-től február 28-ig végezhető cserjeirtás.
- 3.2.3. *Szőlő, kert és gyümölcsös művelési ágú területek kezelése*
- 3.2.3.1. A területen csak extenzív gyümölcsösök tarthatók fenn, ezek kezelésénél természetszerű gyepszint kialakítása és kaszálással történő fenntartása szükséges. A kaszálás időpontját előzetesen egyeztetni kell az igazgatósággal.
 - 3.2.3.2. A tervezési területen lévő szőlő művelési ágú területeken hagyományos művelési módok alkalmazhatóak.
- 3.2.4. *Erdők kezelése*
- 3.2.4.1. Fokozottan védett természeti területen, erdőrezervátum védőzónájában és hagyásfa csoportok területén erdőgazdálkodási tevékenység kizárólag a természetvédelmi kezelés részeként, az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések érdekében vagy azokkal összhangban, az igazgatósággal előzetesen egyeztetett módon folytatható.
 - 3.2.4.2. Csak természetvédelmi célú beavatkozás végezhető azokon az erdőterületeken:
 - (a) amelyek 25°-nál meredekebb lejtésűek,
 - (b) ahol védett faj jelentős állománya, vagy fokozottan védett faj szaporodóhelye található.
 - 3.2.4.3. Szurdokerdőket, törmelékletű erdőket, bükkös és tölgyes sziklaerdőket, mézkerülő tölgyeseket, hársas-köriseseket, tölgyes jellegű tetőerdőket, égerligeteket, éger- és fűzlápokat, melegkedvelő tölgyeseket, felnyíló molyhos tölgyeseket, lösztölgyeseket elsődlegesen beavatkozás mellőzésével kell fenntartani. Erdőgazdálkodási tevékenységek csak idegenhonos inváziós növényfajok visszaszorítása, szükség esetén tájidegen fafajok kiszálalása, valamint elsősorban a hársas körisések és a tölgyes jellegű tetőerdők esetén az elkörisessedt állományok helyreállítása érdekében, a természetvédelmi kezelés részeként végezhetők.
 - 3.2.4.4. Beerdősült fás legelők esetében, az igazgatóság javaslata alapján – amennyiben a fás legelőként történő hasznosítás feltételei helyben rendelkezésre állnak – visszaállítandó az eredeti tájhasználati forma és az annak megfelelő állapot.
 - 3.2.4.5. Üzemtervezett erdőben 20°–25° közötti lejtőszögű területeken fakitermelés csak olyan formában végezhető, ami a természetvédelmi szempontok mellett biztosítja a talajvédelmi szempontok érvényesülését is.
 - 3.2.4.6. Források, vízfolyások, természetes és mesterséges kistavak, barlangok, víznyelők földvárak az erdőtervezés során meghatározott körzetben véghasználati beavatkozás kizárólag természetvédelmi célból végezhető. A rendelkezéssel érintett területek elhelyezkedéséről az igazgatóság tájékoztatja az erdészeti hatóságot és az erdőgazdálkodót.
 - 3.2.4.7. A nagyvadállományt vadgazdálkodási módszerek az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzésekkel összhangban lévő alkalmazásával 10 éven belül olyan létszámra kell csökkenteni, majd ezt követően olyan létszámban

- kell tartani, hogy vadkárelhárító kerítés létesítése nélkül biztosítható legyen a termőhelynek megfelelő őshonos erdőállomány természetes felújulása, fenntartása.
- 3.2.4.8. A természetes mortalitás következtében szálanként elpusztult, vagy pusztulófélben lévő fákat, facsonkokat a természetes, természetszerű és származék erdőkben a fakitermelések során vissza kell hagyni.
- 3.2.4.9. A termőhelynek megfelelő fa- és cserjefajokból álló erdőszegélyeket meg kell őrizni. A felnövekvő állományoknál a termőhelynek megfelelő fa- és cserjefajokban gazdag szegély kialakulásának feltételét biztosítani kell. A gyeppel, szántóval és parlagokkal érintkező cserjés erdőszegélyt és a szegély mentén az erdőrészleten belül az idős faállományt legalább 30 méter szélességben folyamatosan fenn kell tartani.
- 3.2.4.10. A vágáskort a hatályos szabályozásban az adott erdőterületre vonatkozó vágásérettségi szakasz felső negyedében kell megállapítani.
- 3.2.4.11. A száradó, az odvas, vagy a „böhöncösödő” faegyedeket a fakitermelések során vissza kell hagyni (odvas fáknak tekintendők azok a fák, amelyek harkályok által készített odút, vagy más módon keletkezett természetes üreget tartalmaznak).
- 3.2.4.12. Az erdőgazdálkodási munkák során a termőhelynek megfelelő legelegyesebb faállományt kell kialakítani. E célból elsősorban az 5%-os elegyarányt el nem érő őshonos, a megadott célállomány kialakítását nem veszélyeztető elegy fafajokat kell visszahagyni. Őshonos elegy fafajok hiánya esetén jelenlétüket – a természetes úton megjelenő újulat életfeltételeinek biztosításával – biztosítani kell
- 3.2.4.13. A tervezett véghasználat területével egybefüggőnek minősül az a felújítás alatt álló terület, amelyet kevesebb, mint 80 méter széles, felújítás alatt nem álló erdőterület választ el tőle.
- 3.2.4.14. Biztosítani kell a termőhelynek megfelelő őshonos lombos fafajokból álló, érintetlenül hagyandó erdőterületek hálózatát, amelyek alkalmasak az idős erdőkhöz kötődő fajok élőhelyének megőrzésére, valamint a populációk közötti kapcsolattartás biztosítására: vágásos üzemmódban lévő, véghasználati előírással rendelkező erdőterületeken az erdőrészlet területének legalább 15%-ának, átmeneti üzemmódban lévő, véghasználati előírással rendelkező erdőterületek esetén legalább 10%-ának, örökerdő üzemmód esetén legalább 5%-ának megfelelő mértékben biztosítani kell hagyásfa-csoportok hálózatos visszahagyását.
- 3.2.4.15. Az örökerdő üzemmódban lévő erdőterületeken az átszálalási idő nem lehet kevesebb 150 évnél.
- 3.2.4.16. Véghasználat során az egybefüggő vágásterületek mérete maximum 2 ha kiterjedésű lehet.
- 3.2.4.17. Erdei rakodóként és készletező helyként a fakitermeléssel érintett erdőrészlet területe mellett elsősorban a nyiladékok és erdei utak használhatók. Ezek kialakítása és használata során a környező területek cserje- és lágyszárú növényzetét károsítani tilos.
- 3.2.4.18. Gyepeken, tisztásokon rakodó létesítése és készletezés csak az igazgatósággal történő előzetes egyeztetést követően lehetséges.
- 3.2.4.19. A kitermelt faanyag gyepeken, tisztásokon keresztül vonszolva nem közelíthető, a közelítés csak az arra kijelölt járt útvonalakon történhet.
- 3.2.4.20. A gyepeken, tisztásokon készletezett faanyag elszállítása csak fagyott vagy száraz talajviszonyok között, a meglévő erdészeti feltáróutakon történhet.

- 3.2.4.21. Üzemtervezett tisztások kezelésére a 3.2.2. pont előírásait kell alkalmazni.
- 3.2.4.22. Új épített közelítőnyom csak a természetvédelmi hatóság engedélyével létesíthető.
- 3.2.4.23. Az állandó és időszakos vízfolyásokon keresztül történő anyagmozgatás csak az igazgatósággal történő előzetes egyeztetést követően lehetséges.
- 3.2.4.24. Az erdőgazdálkodási munkák során vegyszeres kezelés – a vízbázis védelmi előírások betartása mellett – csak az idegenhonos, agresszíven terjedő fajok visszaszorítása érdekében alkalmazható.

3.2.5. *Művelés alól kivett területek kezelése*

- 3.2.5.1. A vízgazdálkodási célból művelés alól kivett területek esetében az élet- és vagyónvédelmi beavatkozásokon túl munkavégzés csak az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések elérése érdekében vagy azokkal összhangban végezhető.
- 3.2.5.2. Az országos közúthálózat területre eső szakaszain a téli időszakban a forgalombiztonságot szolgáló csúszásmentesítéséhez nátrium-klorid és ammónium-sókat tartalmazó csúszásmentesítő anyagok alkalmazása tilos.
- 3.2.5.3. Utak mentén a növényzet vegyszeres irtása tilos. Közutak szegélyén, földutak nyomvonalán és szegélyén a növényzet kezelésére kizárólag mechanikus módszerek alkalmazhatók, kivéve azt az esetet, ha a vegyszeres gyomirtásra az inváziós fajok elleni sikeres védelem miatt van szükség.